

Andre de Jong geeft bezoeker het nakijken

DOOR:

JURJEN K. VAN DER HOEK

ORANJEWOUDE – Het is alsof de inrichters de bezoekers van Museum Belvédère in de huidige wisseltonstelling tot een bepaalde climax willen leiden. Naar een hoogtepunt in kijken en beleven toewerken. De ruimte is in drie delen opgesplitst en iedere opgesloten ruimte lijkt een stap verder in de tijd van vormgever André de Jong. Hij gunt zich de tijd zichzelf en zijn omgeving te bezien. Als ontdekkingsreiziger is hij op weg door lichaam en landschap, want het landschap is een lichaam. Al tekenend met houtskool en krijgt verwonderd hij zich over wat zichtbaar voor handen is en wat hij bewonderend in beeld zal brengen.

De bezoekers van het museum wordt een ruime blik gegeven in de schetsboeken van De Jong. Hoe hij worstelt met gegevens en op een goed moment de juiste weg in de doolhof van weergeven weet te vinden. Maar om iedere hoek schuilt weer een doodlopend pad en het lastige moment van de juiste richting te kiezen. In een reeks portretten wordt het gezicht figuurlijk en letterlijk uitgediept. Niet de gelijkenis is hierbij leidraad, maar veel meer het experiment in vormgeven. Het detail is daarbij onbelangrijk, maar het grote geheel uiterst interessant.

In vingers die zich lang en spichtig buigen ontstaat een overgang naar een nieuwe ontdekking, die van het eigen en dat andere lichaam. Als adolescente jongen tot volwassen man en alle intimiteit die daarbij hoort. Het resultaat in composities die met liefde de wellust verbeelden. Experimenten waarbij het lichaam overgaat in een landschap. In de kleine tekeningen, die in veelluiken bij

een hangen als tegeltableaus, uit De Jong zich in een cartooneske vormgeving. Het grotere werk is meer serieus ontdekkend doende. Delen van het lichaam spreiden zich uit als plattegronden. Luchten boven heuvels stileren als de ravijnen in de ontdekking van het landschap. In de overgangen tussen de kamers legt de kunstenaar verantwoording af van zijn manier van bezig zijn in fotografische beelden. Hij omschrijft daarin de inspiratie tot vormgeven. In de laatste ruimte gaat De Jong volwaardig het experiment aan en daarom is deze omgeving het meest interessant. Er is meer vlak en minder detail. Uitgesneden landschapselementen zijn afgevreten door de tijd. Grote zwarte handvormen geven het idee van rotsen. Uitgestoken handen en gebalde vuisten worden tot plantaardige composities – wortelmassa's en vogelklauwen.

Het lichaam is ontdekt, het landschap in kaart gebracht. Het is tijd voor een onbevangen weergeven. De wetenschap van het kennen is gedestilleerd en dit werk borrelt als brouwsel op. Het hoogtepunt in weergeven is minder schetsmatig, maar meer nadrukkelijk aanwezig. André de Jong is allengs gekomen bij het totale iets dat niets is, een zwarte vorm dat de uitdrukking van een blad heeft. Een installatie van dorre bladeren die ooit vlam zal vatten onder de warmte van de lichtspots. Dan wordt het niets tot iets. De afgetrapte schoenen van de pelgrim in de kunst zijn uitgedaan en aan de muur gehangen. De tocht lijkt ten einde, de bezoeker rest de sensatie van het nakijken.

Expositie "Getekend", tekeningen van André de Jong in museum Belvédère, Oranje Nassaulaan 12 in Oranjewoud. Tot 10 mei.